

דברי מאיר

מאוצרותיו של הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומוח"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד
שבט התשפ"ה
גליון מס' 81

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו שליט"א
אי"ה מדי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'חכמת שלמה'
רח' החיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר החודשי
ממורנו שליט"א

האילן ופירותיו

< חידושי התורה והאדם

התחדשות וכמו שהארכתי בזה פעמים רבות וכיון שהאילן מתחדש וכתוב בפסוק (דברים - כ, י"ט): "כי האדם עץ השדה" [ולפי ביאור רבינו האבן עזרא (שם) ולא כרש"י (שם) ו"שבעים פנים לתורה"] ועוד כתוב: "כימי העץ ימי עמי!" וממילא היות והעצים מתחדשים גם האדם מתחדש!

< חובת ההודאה

וכן כתוב בפסוק (תהילים ס"ה): "לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו" - [ועי' באריכות הדרשות מפסוק זה בגמרא ראש השנה (ח'), ואכמ"ל], ורואים מזה שכל הבריאה מודה לקב"ה וכל כרי הצאן היינו המשבחות, והעמקים שוטפים בר היינו שמתמלאים בתבואה מודים ומשבחים לקב"ה! וזה יש לנו גם ללמוד להודות לה'

כל הזמן על כל השפע שהוא מביא לנו ולזמר ולשבח לשמו וכמו שאנחנו אומרים בתפילת השחר: "הבוחר בשירי זמרה! היינו שה' שמח ובחר במה שמשבחים ומהללים אותו ומזמרים לו! וזה עוד דבר חשוב שיש לנו בחודש נפלא זה! להודות ולשבח לה' יתברך על כל הטוב שהוא משפיע עלינו תמיד!

יתן ה' שזכה לכל הברכות של חודש זה

בפרט ולכל הברכות בכלל! לכלל ולפרט! ויתקיים בנו מה שברכו חכמים זה את זה (תענית ה'): "אילן אילן במה אברכך אם אומר לך שיהו פירותיך מתוקין הרי פירותיך מתוקין שיהא צילך נאה הרי צילך נאה שתהא אמת המים עוברת תחתך הרי אמת המים עוברת תחתך אלא יהי רצון שכל נטיעות שנטעים ממך יהיו כמותך אף אתה במה אברכך אם בתורה הרי תורה הם בעושר הרי עושר אם בבנים הרי בנים אלא יהי רצון שיהו צאצאי מעיק כמותך", אמון!

מורנו שליט"א בטיש פירות - ס"ו בשבט, אשתקד צילום: ארכיון דברי מאיר - באדיבות המצלם

אנחנו נכנסים כעת בעז"ה לחודש שבט שהוא חודש מאוד חשוב כיון שחל בו יום חמשה עשר בשבט שהוא יום ראש השנה לאילנות כדברי בית הלל, וכבר הבאתי בשנים עברו מה שכתב הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זיע"א [שזכיתי להיות לפני כמה שבועות בציונו הקדוש בעיר לובלין שבפולין] וכן הביאו עוד בספרי הסוד שביום זה מושפע שפע חדש של תורה, וזהו: "פירות האילן" היינו שה' אילן" רומז על התורה, ופירותיו הם החידושי תורה, וממילא כשיש התחדשות חדשה לבריאה והיות ועיקר הבריאה היא בשביל התורה, לכן יש התחדשות חדשה של חידושי תורה שהם פירות האילן העיקריים! [ועי' בדברי רבינו השל"ה הקדוש זיע"א לגבי ליל שבועות, וזה דומה מאוד, ואכמ"ל], ואין זה סותר לפירות בעצמם, שגם בהם יש עניין גדול של "בירור ניצוצות הקדושה" וביחוד בפירות האילן שאכילתם בקדושה באה לתקן את חטא עץ הדעת שהיה באילן כידוע! וכמו שכתב בספה"ק "בני יששכר" (מאמר חודש שבט) שרמזה המשנה ר"ה (ב'): "האילן" היינו האילן הידוע שהוא אתרוג, באריכות, וממילא יש לכל חודש

זה סגולה מיוחדת בתורה וזאת מלבד זאת שמשנה רבינו ע"ה התחיל בחודש זה לבאר את התורה כמו שאמר הכתוב (דברים - א', ג'): "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה אותו ה' אלהם" - [ועי' בגמרא ר"ה (ז') שמביאה פסוק (זכריה א'): "לעשתי עשר הוא חדש שבט"!] וממילא יש בו סגולה מיוחדת להבנת התורה וביאורה כי ידוע העניין שהזמן חוזר!

עוד יש ענין בחודש זה של

אור הצעים

פרקי חיים מרבותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

ביום ח' שבט חל היארצייט של מרן הגאון ר' אריה [ב"ר זאב] פומרנצ'יק זיע"א - בעל "עמק ברכה" ו"תורת זרעים" - נפטר בשנת תש"ב בגיל מאד צעיר [כמדומה 33]. היה גר בעיר פתח תקוה, וכולם ובראשם מרן ה"חזון איש" זיע"א ראוהו כמי שעתיד להיות מגדולי ישראל המובהקים. נפטר באישון לילה באמצע שעסק בעריכת חידושי הנפלאים, וכשבאו לבשר את דבר פטירתו למרן החזון"א לקח תיכף את מלבושו העליון ויצא למסע ההלויה. בהספדו אמר עליו חכם אחד: "המשנה בביצה אומרת: "זימן שחורים ומצא לבנים" [מדובר שם לגבי זה שצריך להכין את מה ששוחט ביו"ט לפני יו"ט כדי שיהיו מן המוכן, ולכן כשיזמן מעיו"ט יונים שחורים ומצא יונים לבנים מסתמא אין הם יונים מן המוכן כי הרי הכין שחורים] - כולנו חשבנו שנראה אותך בפראק שחור ובסוף ראינו אותך בתכריכים לבנים", אך הנחמה היא בזה שדברי תורתו בספריו נלמדים עד היום בכל מקום, זיע"א.

ביום י' שבט חל היארצייט של רבינו הרש"ש זיע"א [ר' שלום ידיע שרעבי] - נפטר בשנת תקל"ז. היה גדול המקובלים. מסופר עליו שכשעלה לארץ ישראל מתימן הסתיר את עצמו ונכנס לשיבת המקובלים "בית אל" [העומדת עד היום בעיר העתיקה ליד ה"חורבה"] שהיתה אז בראשות המקובל ר' גדליה חיון זיע"א ועשה את עצמו השמש - שהכין את כוסות התה לבני החבורה, עד שיום אחד נשאלה קושיא חזקה והלכו בני החבורה בלא שמצאו תשובה, והנה בבוקר מצאו פתק בתוך הספר ובו היתה תשובה נפלאה, וכן חזר על עצמו הדבר כמה פעמים, עד שחשבו שזה אליהו הנביא... עד שבלילה אחד ראתה בתו של ר' גדליה את השמש מטמין את הדף וגילתה זאת לאביה והוא השביעו שיגלה לו את סודו - ואז לקחו לחתן לבתו ומינהו לראש הישיבה. מקובלים מכל העדות והחוגים משתמשים עד היום בסיפורו ["סידור הרש"ש"], ומסופר שכשהגיע הסיפור לעיירה בעלזא, יצא לקראתו האדמו"ר ר' יששכר דב זיע"א - שהיה אדמו"ר לרבבות, בבגדי שבת לקבל את פניו, זיע"א.

שימוש לפי סעיף א-27 לחוק זכויות יוצרים

תנצבה

מתוך 'השיעור השבועי' של מורנו שליט"א:
י' שבט תש"פ - גליון מס' 109

קאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

זכה דורנו לעטרת תפארת הוד כ"ק אדמו"ר הרה"צ רבי ישראל חיים וייס מספינקא [דונולן] שליט"א (נולד בה' שבט התשט"ו) - בן של קדושים וחתנו של כ"ק אדמו"ר בעל ה'ברכת צבי' מביאלא פשיסחא זי"ע, והיה מקורב לזקנו כ"ק אדמו"ר בעל ה'חלקת יהושע' מביאלא זי"ע, וכן הוא מתלמידיו המובהקים של הגה"צ רבי אשר פריינד זצוק"ל בכל הנהגותיו. תורתו, מאמריו ושיחותיו מודפסים בכמה גליונות נפלאים ובספרי 'קובץ שיחות קודש'.

הרבי שליט"א ייחודי מאד בהליכותיו בקודש: אינו נוהג בגינוני מלכות כי אם בענווה מוחלטת בדרכו של ר' אשר זצ"ל, מוסר שיעורים תמידין כסדרן - אף בלשה"ק וגם לאלו שלא נמנים על בני החסידות ואפילו רחוקים מכך - והכל בשפה ברורה ונעימה השווה לכל נפש. בשמחות נישואי צאצאיו הוא משמח את החתן והכלה באופן מיוחד.

זכה מורנו שליט"א לקבל מכתב ברכות נלהב לספרו 'דברי מאיר' על הלכות שבת, מכ"ק אדמו"ר שליט"א שאף הוסיף בכתיב: "תורה וגדולה במקום אחד, עולמך תראה בחיך, מתוך נחת והרחבת הדעת, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן" (מצ"ב צילום המכתב).

לרגל יום הבהיר, נביא כאן פנינה יקרה מהרבי שליט"א (כפי שרשם המשב"ק הרה"ח אריה וייץ הי"ו - גליון 'נחנו', שבט תשפ"ה):

"וכסיל לא יבין את זאת" (תהילים צב, ז). פסוק זה מעורר שאלה: מהי ה"זאת" שהכסיל אינו מבין?

מבואר בתיקוני זוהר כי לעתיד לבוא, נוכל לומר בבהירות "הנה אלוקינו, זה קיוונו לו ויושיענו" (ישעיהו כה, טו). באותם ימים נוכל לחזות עין בעין בנפלאות ה' ונוכל ממש להראות באצבע "הנה אלוקינו", אולם בימינו אנו, בעיצומה של הגלות ובמצב של הסתר פנים, המטרה שלנו היא לגלות ולהכיר את קודשאת בריך הוא וכפיניתיה. המקסימום שאנו יכולים להשיג ברגע זה הוא בבחינת "זאת" כפי שנאמר: "בזאת יבוא אהרן אל הקודש" (ויקרא טז, ג) - דווקא דרך ה"זאת", דרך המקום שאיננו מבין ואיננו משיג, שם מתגלה הקודש במלוא עוצמתו.

הכסיל, לעומת זאת, מתקשה לקבל את העובדה שהקודש נמצא דווקא במקום שבו השכל האנושי אינו יכול להשיגו. הוא מבקש להבין הכל במונחים של היגיון וידיעה, ואינו מסוגל להכיל את הרעיון שהאלוקות נמצאת מעבר להשגתו. "וכסיל לא יבין את זאת" - כי הוא מחפש את האור רק במקומות המוארים, ואינו מסוגל לראות את הניצוץ האלוקי החבוי בתוך ההסתר.

נחתום בברכה לכ"ק אדמו"ר שליט"א שיאריך ימים על ממלכתו בבריאות איתנה ונהרה מעליא, "עוד ינובון בשיבה - להגיד!"

צילום: דוד קשת

תיקון טעות

הגאון הגדול רבי שלמה מחפוד שליט"א נולד ב-כ' טבת הת"ש, ולא ב-כ"ט טבת התרצ"ב כפי שנכתב במדור זה של הגליון הקודם. המערכת.

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו שליט"א

מקבץ תשובות
בעניני ברכות

ברכת ה"שניצל"

ליל כ"ט מנחם אב התשפ"ג

לכבוד ידידי הרה"ג יוסף פליסקין שליט"א.

קיבלתי את תמצית שיעורו של מרן הגר"ע אויערבאך שליט"א (מליל שב"ק פרשת נח תש"ט) שכת"ר שליט"א שלח אלי, ובו כתוב שאמר לברך על השניצל "מזונות", וישר כחו.

וכפי שכבר דיברנו בע"פ באריכות (בימי בכי אבל מרן הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל) הסיבה שמרן הגר"ע שליט"א חזר בו היא משום שבתחילה כשבירר את הענין אצל טבחים אמרו לו שעושים את הציפוי של הקמח וכיו"ב רק כדי לדבק, וא"כ יש לברך על השניצל "שהכל", אבל אח"כ בירר שוב ואמרו לו שעושים הציפוי בשביל הטעם, ולכן חזר בו והורה לברך על השניצל "מזונות" [כך הוא עצמו שליט"א הסביר לי].

ואני הקטן אינני יודע להכריע בזה, כי זה תלוי במציאות וכנ"ל [אם עושים לדבק או לטעם], ומן הספק נראה שעדיף לברך "שהכל", ופוק חזי מאי עמא דבר ומנהג ישראל תורה הוא.

האם מיץ ענבים דינו כיון נפ"מ ל"הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין" ועוד?

מתוך גליון 'פניני הדף' - 91, טבת התשע"ד

שאלה: קי"ל שאם אמר לאשתו 'הרי זה גיטך על מנת

שלא תשתי יין כל ימי חיי וחייכי', אין זה גט - האם האיסור כולל מיץ ענבים, ונפ"מ אם מיץ ענבים פוטר שאר משקין או לא?

תשובה: השיבנו הגה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א בשם מו"ר הגה"ג רבי עזריאל אויערבאך שליט"א, שמרן הגרי"ש סובר שמיץ ענבים אינו כיון לפטור שאר משקין, כמבואר בס' זאת הברכה (עמ' רסז) - ולכן אם שתה מיץ ענבים יברך ברכה אחרונה, וישוּב ויברך על שאר משקין, ואין בזה משום ברכה שאינה צריכה. אלא שלדעת מרן הגר"ע"י בחזו"ע ברכות (עמ' לד) מיץ ענבים דינו כיון לכל דבר, עיי"ש.

אכל והקיא - לגבי ברכת המזון, סעודת שבת וקידוש

ב' תמוז התשפ"ג

לכבוד הרה"ג בנימין ראובן שלזינגר שליט"א.

אודות מה שדן באדם שאכל והקיא מה שאכל - מה דינו לגבי ברכמה"ז, סעודת שבת וקידוש, והביא את מאמרו של הגאון בעל "אמרי יצחק" שליט"א, והדברים נפלאים.

ולענין מעשה אכתוב בקצרה: יש לחלק בין "קיום מצוה" באכילה, כמו לגבי קידוש וסעודת שבת - שיצא ידי חובתו, שהרי קיים את המצוה. משא"כ לגבי "ברכות הנהנין", כגון ברכת המזון - אינו יכול לברך בכה"ג, דהוי כמו לאחר שיעור עיכול.

הוספה ממורנו הגאון רבי שמואל הלוי רוטמן שליט"א לגליון 'דברי מאיר' - טבת התשפ"ה

דברים נפלאים ביותר! ובענין שביארתם במאמר החודשי את מה שאנחנו אומרים 'בימים ההם בזמן הזה', דהיינו שגם כעת נלחמים ביונים - יתכן לבאר שגם כעת חוזרים הניסים, אך לא שיש מלחמה ביונים בפועל גם בזמן הזה!

ניתן להאזין לשיעוריו של מורנו שליט"א דרך 'קול הלשון'

באתר ובמספר ישיר: 073-371-8679

שימו לב: ניתן להירשם לקבלת התראה (צינתוק) על כל שיעור חדש < הקישו # ואח"כ 2

בקרוב יפתח אי"ה: קו 'דברי מאיר'!

הוצאות הדפסת הגליון נתנדבו

לרפואת ידידנו היקר הרב שמואל שמחה בן שרה הי"ו ולהבחל"ח לעילוי נשמת מרת רבקה גיטל ע"ה ב"ר פסח הי"ו זכות הרבים תעמוד להם

פורטל התוכן התורני של מורנו שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מורנו שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למורנו שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

חפשו: מכון דברי מאיר / רבי מאיר סנדר